

TOIMENPIDEALOITE 25/2013 vp

Analyysi saamelaisten ja saamelaisalueen olosuhteista ennen ILO-169-sopimuksen ratifiointia

Eduskunnalle

Suomen valtion olisi ennen ILO-169-yleissopimuksen ratifiointin valmistelua laadittava kattava analyysi saamelaisten ja saamelaisalueen olosuhteista. Olosuhdeanalyysi tarvitaan, jotta pystytään tekemään kaikkia osapuolia kunnioittava, objektiivinen ja oikeudenmukainen ratkaisu.

Riippumattomalla olosuhdeanalyysillä, jonka laatimiseen tulisi ottaa mukaan asiantuntijoita kansainvälisestä työjärjestöstä ILO:sta sekä eri alojen tunnustettuja tutkijoita, tulisi selvittää mm. seuraavat seikat:

Missä määrin ja missä laajuudessa poronhoidosta, metsästyksestä, kalastuksesta tai muista asioista säädetty nykylainsäädäntö estää tai rajoittaa saamelaisia harjoittamasta kulttuuriinsa kuuluvia elinkeinoja, vai onko tällaisia lainsäädännöllisiä rajoitteita laisinkaan?

Mikä on lapinkylien väestöstä polveutuvien ihmisten oikeusasema ja mikä on saamelaisalueen kuntien oikeusasema suhteessa siihen, että näiden kuntien nykyinen kulttuurinen tila on rakentunut vuosisatojen aikana porotalouden, maanviljelyksen, eränkäynnin, luontaiselinkeinojen ja kestävä kehityksen mukaisen luontomatkailun perustalle, eli perustalle, jonka nykyisten kuntien alueella sijainneet lapinkylät ovat luoneet?

Millä tavoin saamelaismääritelmää tulisi tarkistaa nykyisestä ja pitäisikö valtion lainsäädännöllä tunnustaa lapinkylien väestöstä polveutuvien ihmisten tai ylipäätään Lapin kuntien kunta-laisten erityinen oikeusasema suhteessa valta-väestöön?

Mikä on saamelaisalueen todellinen maantieteellinen ulottuvuus?

Mihin Suomen valtion omistusoikeudet alueella perustuvat?

Mitkä tai mitä ovat ne biodiversiteettisopimuksen artiklassa 8j mainitut paikalliset yhteisöt, joiden tietämystä, keksintöjä ja käytäntöä Suomi on sitoutunut kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti kunnioittamaan, suojelemaan ja ylläpitämään ko. sopimuksen ratifioidessaan?

Olosuhdeanalyysin avulla selviäisivät faktat, joihin ihmisoikeustoiminnan tulee perustua, ja edellytykset, joilla ratifiointia voidaan harkita.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin ja tekee analyysin saamelaisten ja saamelaisalueen olosuhteista ennen ILO-169-sopimuksen ratifiointia.

TPA 25/2013 vp — Simo Rundgren /kesk ym.

Helsingissä 11 päivänä kesäkuuta 2013

Simo Rundgren /kesk
Ritva Elomaa /ps
Eeva-Maria Maijala /kesk